

Елліна Циховська,
д-р філол. наук

УДК 007: 304: 070

Американські pulp-журнали: історія виникнення та причини популярності

У статті розглядається історія виникнення американських pulp-журналів. Автор акцентує увагу на основних фактах розвитку цієї індустрії, іменах, які сприяли зростанню популярності так званих «целюлозних» видань.

Ключові слова: pulp-журнали, видавець, наукова фантастика, «крутий детектив», нуар.

Історію заснування pulp-індустрії та огляд американських так званих «целюлозних» («pulp») журналів висвітлювали у своїх розвідках багато дослідників: історією виникнення та специфікою pulp-журналів цікавився П. Хейнінг у книзі «The classic era of American pulp magazines» (2001); мистецтво ілюстрацій розглядали Ф. М. Робінсон та Л. Девідсон у «Pulp culture: the art of fiction magazines» (1998), а також Р. Лессер у «Pulp art: original cover paintings for the great American pulp magazines» (2005); біографії та творчості авторів «pulp fiction» присвятив своє дослідження «Encyclopedia of pulp fiction writers» (2009) Л. Сервер; розвиток наукової фантастики на сторінках «целюлозної» преси простежив М. Ешлі в «The time machines: the story of the science-fiction pulp magazines from the beginning to 1950» (2000) та Е. Ф. Блайлер у «Science-fiction: the early years» (1990); огляд спортивної pulp-преси та визначення ролі головних героїв, редакторів та письменників у ній здійснив Д. Дайнон у «Sports in the pulp magazines» (2006); основні характерні риси героїв pulp-літератури простежив Д. Хатчисон у «The great pulp heroes» (1998) тощо. Д. Мізіроль у «The superhero book: the ultimate encyclopedia of comic-book icons and Hollywood heroes» (2012) належить доволі цікаве порівняння праць «Людина та її символи» К.-Г. Юнга та «Герой з тисячами облич» Д. Кемпбелла на основі подібності обох досліджень щодо суспільної потреби в героях. Праці належать переважно американським дослідникам, натомість в українській науці цей сектор друківаних видань розглянуто недостатньо.

Автори «Book History» (2000) Е. Грінспан та Дж. Роуз зауважують, що pulp-журналам не відведено місця в історії американських журналів. Т. Педерсон у «Magazines in the twentieth century» присвячує

їм усього сім сторінок із трьохсот дев'яноста семи, Дж. Теббель і М. Е. Цукерман – дев'ять сторінок з трьохсот вісімдесяти двох у «The magazines in America, 1741–1990» (Нью-Йорк, 1991), але «жодної академічної історичної праці не існує, хоча фани, письменники та редактори і назбирали матеріал» [1, с. 227].

Поява pulp-літератури наприкінці ХІХ ст. дала змогу вирішити одразу кілька суттєвих проблем як для видавців та авторів, так і для читачів. Для видавців це був справжній комерційний успіх: книги продавалися численними тиражами, до чого заохочувала неймовірно приваблива ціна в кілька центів. Для багатьох авторів друк у pulp-журналах став неоцінним стартом у їхній кар'єрі.

Для читача pulp-література стала своєрідною втечею від буденності, а в роки Великої депресії в США (1929–1940) вона виконувала місяць-сільську роль можливості відвернення уваги від економічної кризи. Відомим фактом є те, що саме на 20–30-ті рр. припадає пік популярності pulp. Тоді нагальним стало вирішення проблеми читабельності, що є вельми актуальним і в наш час, на чому акцентують книжкові видання, а також соціологи, критики, літературознавці та ін. Як зазначають Е. Грінспен та Д. Роуз, «pulp-журнали виконували місію налагодження нелегких стосунків між рештками кустарної та споживачької культури, що тільки-но зароджувалася» [1, с. 206].

Своєю назвою pulp-журнали завдячують матеріалу, на якому вони були надруковані. Низькоякісний папір – грубий і негладкий – представляв целюлозну масу з вторинної сировини, а самі журнали розміром у 7Ч10 дюймів з яскравою кольоровою обкладинкою та обсягом близько 120 сторінок презентували не менш спірної якості літературу, призначену для масового читача, що насправді й була масовою з усіма її функціями.

Поняття «pulp» вживалося як зневажливий термін для певного сорту белетристики та її авторів, продукцію яких нерідко характеризували як «халтуру», «треш» («макулатура») й яка містила елементи легкого порно, кічу, низькопробного любовного роману, детективу, вестерну, третьосортного сентиментального роману. Як пише С. Бережний, «pulp-журнали були виданнями для «Джона Доу» – середнього в усіх відношеннях американця, який читання розумів тільки як приємне проведення часу і від літератури очікував лише розваги» [2].

Найбільший обсяг продажу pulp-літератури припадав на середній захід США. За результатами одного з соціальних опитувань щодо популярних видань середньозахідний американець – типовий читач pulp-журналів – визначався як «молода, одружена людина, що за-

робляла на життя фізичною працею, мала обмежені можливості й мешкала в індустріальному місті» [3, с. 7–8].

Головні герої pulp-журналів занурювали читачів у віртуальний світ-утопію, якою б вони хотіли бачити свою повсякденність, і, на відміну від їхнього власного життя, не герой обертався навколо світу, а світ обертався за бажанням героя, який невдовзі перетворився на супер-героя у коміксах (див. Misiroglu Gina «The Superhero Book: The Ultimate Encyclopedia of Comic-Book Icons and Hollywood Heroes», 2012). Як пишуть П. та Л. Пауерс, «pulp-герої мали бездоганні манери, демонстрували порушення всіх законів заради праведної мети, коли ситуація того вимагала. А випадків було багато. Їхні очі спалахували від обурення через знехтувану справедливість, і вони незворушно знищували своїх ворогів, не моргнувши оком» [4, с. 22].

У pulp-журналах друкувалися детективні, фантастичні, пригодницькі, готичні оповідання, вестерни, містика, уривки романів, написаних у цих жанрах. Починаючи з 90-х рр. XIX ст., ці журнали були напрочуд популярними протягом шістдесяти років, після чого естафету перейняло телебачення. Символічною датою завершення епохи pulp-журналів прийнято вважати 1957 р., коли було ліквідовано American New Company, найбільшого дистриб'ютора pulps. Серед спадкоємців цих видань називають комікси, так звані harlekin (від однойменної назви видавництва) [5, с. 213].

У 40-х рр., на схилі популярності pulps, на противагу їм з'явився інший мас-маркетинговий продукт – так звані paperbacks («література в м'якій обкладинці»), які з 1938 р. містили приблизно таку саму кількість слів, як і «целюлозні» журнали, але «характеризувалися довготривалим нарративом одного автора або командою співавторів» [6, с. 13]. Ранні paperbacks були перевиданнями класики з «Pulprdom» (див. Прим.) [7] і включали праці Ерла Стенлі Гарднера та Фредеріка Фауста, а також інших популярних британських авторів, зокрема Агати Крісті.

Заслугою «целюлозних» журналів є те, що вони дали світові таких відомих авторів, як Едгар Райс Берроуз, Макс Бренд, Зейн Грей, Дешіл Хемметт, Реймонд Чендлер, Ерл Стенлі Гарднер, Говард Філіпс Лавкрафт, Кларк Ештон Сміт, Абрахам Меррітт, Роберт Е. Говард, Роберт Е. Хайнлейн, Джон Д. Макдональд, Ісак Азімов, Рей Бредбері. Прикметно, що британські pulp-журнали менш відомі, ніж їхні американські колеги, можливо, через те, на думку М. Ешлі, що «вони були менш сенсаційні й їхня справжня цінність повинна ще визначитись, незважаючи навіть на те, що на них припадає основна маса оповідань, опублікована в Британії в перші 40 років XX ст.» [8, с. 10].

Перший pulp-журнал з'явився в 1882 р., коли американський видавець Френк Мансі заснував дешевий щотижневик для дітей під назвою «The Golden Argosy», який невдовзі еволюціонував у періодичне видання для дорослих «Argosy» обсягом 200 сторінок. До речі, перший британський pulp-журнал було видано у 1905 р. під назвою «The Grand Magazine» і проіснував він до квітня 1940 р.

Створення pulp-журналів для Френка Мансі було лише одним із багатьох прибуткових новацій, серед яких – друк дорогих рекламних оголошень у підвладних йому виданнях, злиття споріднених журналів та газет для економії виробництва, нейтральні теми на шпальтах видань заради уникнення будь-яких конфліктів, які могли б призвести до численних судових позовів. Ф. Мансі належали відомі газети («Washington Times», «Baltimore News», «Sun», «Globe», «Mail», «Telegram», «Herald»), які, за оцінкою деяких критиків, через свою комерційну діяльність та політику невтручання він зробив безликими.

На час появи pulp-журналів цей сектор масової літератури був представлений так званими dime novels – «десятицентовими романами», видавництво яких «Beadle & Co» (пізніше «Beadle & Adams») розпочалося в 60-ті рр. XIX ст. [9, с. 13]. «Beadle's Dime Novels» (1860–1874) – серія паперових брошур, кожна з яких нараховувала близько ста сторінок. Варто зазначити, що ціна на pulp-журнали варіювалася від п'яти до двадцяти п'яти центів за номер, а це становило половину ціни будь-якого типового періодичного видання.

Спостерігаючи за популярністю заснованого ним нового формату, Френк Мансі в січні 1905 р. заснував другий журнал цього жанру «All-story». Хоча «All-story» [10] представляв більшість видів белетристики – містику, саспенс, вестерн, жіночі оповідання, – але слави набув завдяки пригодницьким оповіданням.

Американський новеліст і творець історій про Тарзана Едгар Райс Берроуз долучився до pulps Мансі в 1911 р. розгубленим бізнесменом, який намагався зробити кар'єру у віці тридцяти шести років на написанні белетристики. За допомогою редактора «All-story» Томаса Ньюелла Мейткальфа Е. Берроуз відкоригував рукопис оповідання «Під місяцями Марса», яке вийшло в 1912 р. в серіальній формі під псевдонімом Норман Бін. Успіх твору спонукав Е. Берроуза почати серйозну письменницьку діяльність. У результаті того самого року з'явилася перша історія про Тарзана – сина англійських аристократів, загубленого в африканських джунглях у дитинстві та вихованого мавпами, що переросла в 1914 р. у цілий роман з 25 книг «Тарзан – приймак мавп». Більшість своїх ранніх праць у «All-story»

друкував Рекс Стаут і Джонстон Маккаллі, чий герой Зорро з'явився в серпні 1919 р. на сторінках журналу.

Варто зазначити, що саме одному з видавців pulp-журналу світ наукової фантастики завдячує винаходом цього терміна. Хьюго Гернсбек, засновник першого часопису «Amazing stories» (видавався з 1926 р.), по праву був названий Семом Московіцем «батьком наукової фантастики», оскільки до нього наукова фантастика існувала як явище й охоплювала історії про винаходи, міжпланетні мандри, про майбутнє, зруйнування Землі, безсмертних людей. Усе це потрібно було назвати якимось терміном, який і дав Х. Гернсбек, – «scientifiction» [11, с. 11]. Він «переконав читачів, інших видавців, і врешті-решт взагалі світ повірити в існування «science fiction» як окремої категорії літератури» [12, с. 17].

Сам Х. Гернсбек писав у «Science Wonder Stories» у 1929 р.: «Я зазнавав рух наукової фантастики в Америці в 1908 завдяки своєму першому журналові «Modern Electrics» [цит. за: 12, с. 5]. Між 1926 та 1936 рр. він запустив шість журналів наукової фантастики й написав дві дюжини редакторських статей, а також одну власну, присвячену актуальним питанням наукової фантастики. Перший номер «Amazing stories» (квітень 1926 р.) був представлений Жюлем Верном, Едгаром По, Гербертом Веллсом – класиками жанру, чії твори й уособлювали для Х. Гернсбека «scientifiction».

Прикметно, що зникли фактично всі pulp-журнали, крім журналів наукової фантастики. «Поки інші категорії pulp-журналів були витіснені телебаченням, – пишуть автори «The Cambridge Companion to Science Fiction», – наукова фантастика продовжувала розвиватися <...>, навіть перед обличчям розквіту науково-фантастичного програмування у фільмах і на телебаченні» [13, с. 17]. Ці самі дослідники зауважують, що наукова фантастика була лише ілюзорною частиною традиції pulp-журналів, насправді перебуваючи від неї осторонь, оскільки перш ніж з'явитися в пригодницьких журналах, вона була результатом загального руху популяризації фантастики.

Pulp-журнали для багатьох письменників були стартовим майданчиком на шляху до слави, якої вони досягали або натхненні чужим прикладом, або друкуючись спочатку в цих виданнях. Приміром, англійський фугуролог Артур Ч. Кларк почав своє знайомство з науковою фантастикою зі сторінок «Amazing stories» Х. Гернсбека. Ептон Сінклер у студентські роки публікував жартівливі та бульварні історії в пригодницьких та dime-журналах для того, щоб прогодувати свою родину. Гораціо Альджер, Едгар Райс Берроуз, О. Генрі, Натаніель Готорн, Зейн Грей, Теодор Драйзер, Джеймс Фенімор Купер,

Джек Лондон, Едгар Аллан По, Ептон Сінклер, Дешел Хемметт, Реймонд Чендлер писали pulp-літературу [14, с. 5]. Згодом засоби pulp-творів використовували у своїй літературній діяльності багато письменників, як самі засоби, так і пародію на них. Зокрема, Курт Воннегут – представник наукової фантастики – часто пародіював pulp-елементи, якими нерідко послуговується космічна белетристика, приміром «неправдоподібні дії» та «астрономічні феномени» [15, с. 37–38].

Уже в 1930 р. видавнича група «Clayton publishing Co», натхненна успіхом «Amazing stories», створила власний аналог під титулом «Astounding Stories», який згодом перетягнув більшість авторів свого попередника переважно через малі гонорари, на які, як відомо, скупився Х. Гернсбек. У травні 1938 р. редактором «Astounding stories» став Джон В. Кемпбелл, який того самого року змінив назву журналу на «Astounding science fiction», у 1960 р. – на «Analog Science Fact & Fiction», а в листопаді 1992 назва була відкоректована на «Fiction and fact» замість «Fact & Fiction». Проте на сьогодні журнал більше відомий під назвою «Analog» [16, с. 7].

Д.-В. Кемпбелл згуртував навколо свого журналу таких письменників, як Лестер дель Рей, Роберт Е. Хайнлайн, Ісак Азімов, Кліффорд Саймак та Теодор Стерджен, які змінювали обличчя наукової фантастики протягом 1940-х рр. [17, с. 841].

Письменник-фантаст І. Азімов звернувся до Д.-В. Кемпбелла з ідеєю написання майбутньої історії про становлення й падіння галактичної імперії, натхненний «Історією занепаду та загибелі Римської імперії» Едуарда Гіббона, і той переконав його написати безстрокову серію оповідань з цієї тематики, після чого І. Азімов здійснив проект [18, с. 12]. Свого часу письменник під час роботи в батьковій кондитерській захопився читанням pulp-журналів і невдовзі запропонував власну фікцію: у 18 років він продав своє перше оповідання, успіх якого приписав не стільки особистим здібностям, скільки низьким стандартам pulp-журналів. Двома з половиною роками пізніше він опублікував своє тридцять друге оповідання «Сутінки», що стало одним із найвідоміших творів наукової фантастики свого часу.

Внесок pulp-журналів в історію літератури неоціненний, оскільки саме в них зародилася американська детективна новела [19, с. 710], представлена в таких виданнях, як «Black mask», «Dime detective», «Thrilling detective», «Detective story magazine».

Журнал «Black mask» дав старт кар'єрі Дешіла Хемметта та Реймонда Чендлера, які разом з Джеймсом М. Кейном вважаються засновниками так званого «крутого детективного роману» і разом з

Корнеллом Вулрічем, Девідом Гудсом стоять біля витоків жанру нуар – гібридного жанру, який вважають різновидом крутого детективу, популяризованого в pulp-журналах [17, с. 739]. Детективні оповідання pulp трансформуються Голівудом у шедеври 40-х рр. – фільм-нуар, найкращими сценаристами яких стали Р. Чендлер і Д. Хемметт.

Після того, як у 1933 р. журнал «Black mask» опублікував перше оповідання Р. Чендлера, він продовжував писати для «целюлозних» видань до того часу, поки не вийшов його перший роман «The big sleep» (1939), успіх якого одразу забезпечив йому місце сценариста в Голівуді. Дешіл Хемметт звільнився в 1920 р. з детективного агентства Пінкертона через туберкульоз і, поки не одужав, писав короткі оповідання, найважливіші з яких публікував журнал «Black mask», де з'явилися його перші чотири романи в серіальній формі. Доленосний для творчості Д. Хемметта роман «Мальтійський сокіл» теж уперше з'явився у «Black mask» у вигляді п'яти частин (вересень 1929 р. – січень 1930 р.). До речі, перше оповідання Д. Хемметта надруковане в журналі в 1922 р. під псевдонімом Пітер Коллінсон. На рік пізніше в «Black mask» дебютував Ерл Стенлі Гарднер під псевдонімом Чарльз М. Грін.

Містика, саспенс і хоррор представляли один із найпопулярніших сегментів pulp-журналів. Зокрема, вважається, що часопис «Weird tales» сприяв формуванню цього жанру. З часу свого дебюту в березні 1923 р. «Weird tales» належав засновникам «Rural publications» Дж. К. Генненбергеру та Дж. М. Ленсінгеру, які невдовзі через фінансові труднощі поділили між собою журнали, після чого «Weird tales» дістався Дж. К. Генненбергеру.

Авторами бестселерів у «Weird tales» були послідовник Едгара По Говард Ф. Лавкрафт – письменник оповідань «світового жаху», та Роберт Е. Говард з винаходом стилю «меча-і-магії» і популярною серією історій про Конана-варвара, цикл про якого складається з 21 твору. У 1936 р. золота ера «Weird tales» завершилася: застрелився Р.-І. Говард, а роком пізніше помер Г.-Ф. Лавкрафт, через що журнал був проданий Дж. Генненбергером видавцеві «Short stories» Дж. Ділені.

Відкриттям pulp-журналів є і письменник-фантаст Рей Бредбері. Інтерес до фантастичних та жахливих історій втілюється в написанні першої фантастичної оповіді «Pendulum», яку він створив разом з приятелем Генрі Хассе і яка була надрукована в «Super science stories». Після цього письменник став одним із постійних авторів «soft science» у pulp-журналах, друкується в «Planet stories», який опуб-

лікував такі відомі його твори, як «Корабель покійників» та «Лазаре, йди вперед». Улітку 1946 р. в номері «Planet stories» було надруковане перше оповідання з «Марсіанських хронік» Рея Бредбері, яке в 1950 р., коли побачило світ у формі окремої книги, зробило її автора відомим.

Однією з найбільш успішних жанрів pulp-журналів був пригодницький, основу якого становить «формула дії» [20, с. 33]. Найпопулярнішим у цій сфері був часопис «Adventure» (заснований у жовтні 1910 р.). Специфічна й надзвичайно приваблива для читачів ознака «Adventure» полягала в тому, що автори журналу в написанні історій спиралися на власний досвід, що не було притаманно для pulp-літератури, враховуючи її орієнтацію на вигадку як основну функцію цього роду літератури. Приміром, Артур О. Фріл особисто обстежував джунглі Оріноко у Венесуелі, а автор вестернів Вілбур С. Таттл, будучи сином шерифа округу Доусон штату Монтана, не з чуток знав специфіку тієї справи, про яку писав. Експедиція Абіссінією (офіційно «Ефіопія») у 1927 р. мандрівника Гордона Маккрі за загубленим ковчегом була профінансована журналом «Adventure», де з'явилася серія оглядових статей з описом експедиції, а згодом ці події лягли в основу бестселера Г. Маккрі «The Last of Free Africa» [21].

Успішним маркетинговим ходом «Adventure» стало те, що журнал увів в обіг щось на зразок «членства», забезпечуючи кожного зі своїх читачів ідентифікаційною карткою. Згідно з політикою журналу в разі нещасного випадку або вбивства власника карти та людина, яка випадково натрапила на тіло, могла зв'язатися з редакцією. Остання після цього повідомляла найближчих родичів постраждалого члена свого журналу [22, с. 180]. Подібне ноу-хау спричинило справжній бум щодо членства у виданні: деякі власники карток «Adventure» врешті-решт навіть сформували Клуб шукачів пригод Нью-Йорка.

У 1906 р. вийшов перший тематичний pulp-журнал, присвячений залізниці «The railroad man's magazine». За ним з'явилися журнали з морської тематики «Sea stories magazine» (засновані в 1922 р., редактор – Г.-В. Ральстон), баскетбольної – «Basketball stories» (1937 р., редагований Малкольмом Райсом) тощо. У 1927 р. ринок pulp-преси поповнився журналами авіаційної тематики: «Air trails», «Air adventures», «Air wonder stories», «Dare-devil aces», «Flying aces», «Flying stories», «Sky trails», «Wings», першим з яких став «Air stories» (1927 р., редактори Джек Б. Келлі та Малкольм Райс). «Золота ера» авіаційної белетристики була викликана трансатлантичною подорожжю американського льотчика Чарльза Ліндберга – першого, хто самостійно здійснив переліт через Атлантичний океан.

На вшанування героїзму та трагічних подій Першої світової війни деякі pulp-журнали, зокрема «War stories» (1926), «Battle stories» (1927), «Over the top» (1928), «Under fire» (1928), «Soldier stories» (1929), прославляли подвиги військових. Були й видання, що спеціалізувалися винятково на повітряних поєдинках зазначеного періоду («Air stories» (1927), «Aces» (1928), «Wings» (1928), «Flying aces» (1928), «Air trails» (1928)), і ті, що концентрували увагу на морських військових битвах («Navy stories» (1929), «Submarine stories» (1929)).

Окрема сторінка в історії розвитку pulp-журналів належить ілюстраціям як невід'ємній частині pulp-культури. Деякі художники зробили собі ім'я завдяки створенню яскравих обкладинок, причому за кожним журналом був закріплений свій митець: Вотсон зробив більшість ультрасучасних обкладинок для «Argosy», Стар – малював вестерн і пригодницькі обкладинки, Крефу належить більшість обкладинок наукової фантастики. Привабливі кольори обкладинок сприяли підвищенню продажів, більше того, як зазначають Роберт Лессер і Роджер Рід, «мистецтво обкладинок продавало pulp-журнали набагато частіше, ніж голосне ім'я автора» [23, с. 14].

Ініціатива Ф. Мансі, підхоплена багатьма іншими видавцями, призвела до того, що фабрика pulp-журналів нараховує велику кількість найменувань, серед яких як різножанрові, так і вузькотематичні видання: «Basketball stories», «The blue book magazine», «Breezy stories», «The cavalier», «Dynamic science stories», «Famous fantastic mysteries», «Fight stories», «Flying stories», «Frontier stories», «Ghost stories», «Ginger stories», «Hutchinson's story magazine», «The green book magazine», «Jungle stories», «New story magazine», «Out of this world adventures», «Railroad man's magazine», «Sea stories magazine», «Sweetheart stories», «Thrilling adventures», «Wonder stories», «World fiction» тощо.

Популярність pulps пояснювалася тим, що цей жанр став інновацією на ринку друкованих видань, враховуючи і той факт, що згадана інновація пропонувалася за доступною ціною, а «целюлозні» журнали були розраховані на середньостатистичного американця, який представляв найбільшу за кількістю аудиторію. Будучи одним із найбільш вдалих проектів масової літератури, pulp-журнали подавали світові основоположника терміна «наукова фантастика» Хьюго Гернсбека з журналом «Amazing stories», засновників «крутого детективного роману» Дешіла Хемметта та Реймонда Чендлера, відкрили імена Ісака Азімова, Едгага Берроуза, Рея Бредбері, Кліффорда Саймака. Деяких письменників-початківців надихала свого

часу на творчість pulp-преса, для деяких вона була перехідним періодом на шляху до більших досягнень. У «целюлозних» журналах «ожили» відомі сьогодні всім герої Джон Картер, Тарзан, Конан-варвар, Зорро, Доктор Лють, Капітан Майбутнє, Павук, Тінь та ін.

Pulp-література та її pulp-автори перетворили для читачів реальність так само, як колись це зробили письменники-романтики зі своїм героєм-бунтарем у центрі світобудови, з утечею до вигаданих світів, екзотичних країн, із зображенням ситуацій на межі життя й смерті тощо. Атеже, pulp-журнали є невід'ємною складовою частиною не стільки американської літератури, як загалом культури, розгляд контекстів якої необхідний під час аналізу певних літературних процесів та явищ, що завдяки подібному розгляду набувають цілісності.

1. *Greenspan E.* Book history / Ezra Greenspan, Jonathan Rose. – Pennsylvania : Penn State Press, 2000. – V. 3. – 317 p.
2. *Бережной С.* Баллада о карьере (жизнь и деяния Фрэнка Манси) [Электронный ресурс] / Сергей Бережной. – URL: <http://barros.rusf.ru/article017.html>.
3. *Bold C.* Selling the wild west: popular western fiction, 1860 to 1960 / Christine Bold. – Bloomington : Indiana University Press, 1987. – 215 p.
4. *Powers Paul S.* Pulp writer: twenty years in the American grub Street / Paul S. Powers, Laurie Powers. – U of Nebraska press, 2007 – 274 p.
5. *Potrykus-Woźniak P.* Pulp fiction // Potrykus-Woźniak P. Słownik nowych gatunków i zjawisk / Paulina Potrykus-Woźniak. – Warszawa-Bielsko-Biała : Park Edukacja, 2010. – S. 212–214.
6. *Landrum N. L.* Paperback novels // Landrum N. Larry. American mystery and detective novels : a reference guide / Larry N. Landrum. – Greenwood publishing group, 1999. – P. 13–14.
7. *Pulpdом* [Электронный ресурс]. – URL: <http://www.pulpdом.com/>.
8. *Ashley M.* The time machines: the story of the science-fiction pulp magazines from the beginning to 1950 / Michael Ashley. – Liverpool : Liverpool University Press, 2000. – 300 p.
9. *Cox J. R.* The dime novel companion: a source book / J. Randolph Cox. – Westport : Greenwood publishing group, 2000. – 333 p.
10. *Vaughn M.* The all-story magazine [Электронный ресурс] / Matt Vaughn. – URL: http://www.pulpmags.org/database_pages/all_story.html.
11. *Everett F. B.* Science-fiction: the Gernsback years : a complete coverage of the genre magazines ... from 1926 through 1936 / Everett Franklin Bleiler. – Kent : Kent State University Press, 1998. – 730 p.
12. *Westfahl G.* Hugo Gernsback and the century of science fiction / Gary Westfahl. – Jefferson : McFarland, 2007. – 273 p.
13. *The Cambridge Companion to Science Fiction* / [edited by Edward James and Farah Mendlesohn]. – Cambridge : Cambridge university press, 2003. – 295 p.
14. *Lopes P.* Demanding Respect: The evolution of the American comic book / Paul Lopes. – Philadelphia : Temple university press, 2009. – 260 p.
15. *Weihampel S.* The Role of Science Fiction: Asimov & Vonnegut a companion / Stefan Weihampel. – Hamburg : Diplomatica Verlag, 2008. – 112 p.

16. *Madison N. V.* Astounding stories [Електронний ресурс] / Nathan Vernon Madison. – URL: http://www.pulpmags.org/database_pages/astounding_stories.html.
17. *The encyclopedia of twentieth-century fiction* / general editer Brian W. Shaffer. – Chichester, West Sussex : Wiley-Blackwell, 2011. – 1584 p.
18. *Carroll S.* Asimov Isaac // Hamilton G., Jones B. *Encyclopedia of American popular fiction* / Geoff Hamilton and Brian Jones. – New York : Facts on File, 2009. – P. 11–13.
19. *Cuddon J. A.* The Penguin dictionary of literary terms and literary theory / J. A. Cuddon. – London : Penguin books, 1999. – 991 p.
20. *Robinson F. M.* Pulp Culture: The Art of Fiction Magazines / Frank Melvin Robinson, Larence Davidson. – Hong Kong : Collectors Press, 1998. – 204 p.
21. *Gordon MacCreagh* – Adventurer, Explorer, Big game hunter, Writer [Електронний ресурс] // Pulpflakes. – Saturday, 11 – August 2012. – URL: <http://pulpflakes.blogspot.com/2012/08/gordon-maccreagh-adventurer-explorer.html>.
22. *Drowne K. M.* Nineteen Twenties / Kathleen Morgan Drowne, Patrick Huber. – Westport : Greenwood Publishing Group, 2004. – 331 p. – (American popular culture through history).
23. *Lesser R.* Pulp art: original cover paintings for the great American pulp magazines / Robert Lesser, Roger Reed. – New-York : Gramercy Books, 1997. – 182 p.

Примітка

Pulpdom – це маленький журнал (у середньому 28 сторінок) про pulp-журнали, з багатьма кольоровими репродукціями. Виник на основі журналу «ERB-dom», присвяченому Едгару Райсу Берроузу.

Подано до редакції 25. 10. 2013 р.

Tsykhovska Ellina.

The American PULP-magazines: history of origins and reasons of popularity.

The article deals with the history of origin of the American pulp-magazines. The author focuses on the basic facts of this industry, on the names that contributed growth in popularity of so called «pulp» magazines.

Keywords: pulp-magazines, publisher, science fiction, «hard-boiled fiction», noir.

Циховская Эллина.

Американские pulp-журналы: история создания и причины популярности.

В статье рассматривается история возникновения американских pulp-журналов. Автор сосредотачивает внимание на основных фактах развития этой индустрии, на именах, которые способствовали росту популярности так называемых «целлюлозных» изданий.

Ключевые слова: pulp-журналы, издатель, научная фантастика, «крутой детектив», нуар.

